

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 84/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Silviou Benhatchi, advokátkou, Floriánska 16, Košice, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trebišov v konaní ČVS: ORP-634/1-VYS-TV-2023 a uznesení z 18. októbra 2024 a postupu Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 66/23/8800 a uznesení z 13. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach uvedených v záhlaví, ako aj vydanými rozhodnutiami. Navrhuje uznesenie krajskej prokuratúry č. k. 1 Kv 66/23/8800-51 z 13. novembra 2024 zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola 23. septembra 2024 vyšetrovateľom kpt. PaedDr. Tomášom Polákom (ďalej len „vyšetrovateľ“) vypočutá v procesnom postavení poškodenej v trestnej veci vedenej na okresnom riaditeľstve v konaní ČVS: ORP-634/1-VYS-TV-2023 proti obvinenej pre prečin účasti na samovražde podľa § 154 ods. 1 Trestného zákona. Podaním z 26. septembra 2024 sťažovateľka vzniesla námietku zaujatosti proti vyšetrovateľovi, o ktorej vyšetrovateľ rozhodol uznesením ČVS: ORP-634/1-VYS-TV-2023 z 18. októbra 2024 podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 31 ods. 1 Trestného

poriadku tak, že sa nevyklučuje z vykonávania úkonov trestného konania. Prokurátor uznesením prokuratúry sťažnosť sťažovateľky podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 32 ods. 5 písm. a) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú.

3. Prokurátor k dôvodom sťažnosti týkajúcim sa vyšetrovateľa (že pri výsluchu sťažovateľky svojvoľne uviedol poučenie podľa § 46 ods. 3 a § 208 ods. 1 Trestného poriadku, že zápisnica bola nahlas prečítaná a následne predložená na prečítanie, že svedok – poškodená vyhlasuje, že jej obsah súhlasí s jeho výpoveďou, a preto nežiada jej opravu alebo doplnenie, čo na znak súhlasu podpisuje) uviedol, že presne tie isté dôvody boli uvedené v žiadosti sťažovateľky z 26. septembra 2024 o preskúmanie postupu policajta v zmysle § 210 ods. 1 Trestného poriadku, pričom o výsledku preskúmania bol splnomocnenec poškodenej upovedomený, upovedomenie mu bolo písomne doručené 14. októbra 2024. Prokurátor napriek tomu považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľka bola vypočúvaná aj 19. januára 2024 a 7. marca 2024 tým istým vyšetrovateľom za účasti tam prítomných osôb (ďalší vyšetrovateľ, dozorujúci prokurátor a splnomocnenec poškodenej), pričom bola náležite poučená v zmysle Trestného poriadku a tiež do zápisníc o výsluchu, ktorých každú stranu podpísala, po poučení podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku uviedla, že týmto trestným činom jej nebola spôsobená škoda, a po poučení podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku uviedla, že sa výslovne vzdáva a nežiada byť vyrozumená o termíne preštudovania spisu, neuplatňuje si ostatné práva vyplývajúce jej z Trestného poriadku. Zároveň vyhlásila, že zápisnica jej bola nahlas prečítaná a predložená na prečítanie, že jej obsah súhlasí s jej výpoveďou, preto nežiada jej opravu ani doplnenie, čo na znak súhlasu podpisuje.

4. Zo zápisnice o výsluchu sťažovateľky z 23. septembra 2024 vyplýva, že pri ňom bol prítomný tiež ďalší vyšetrovateľ, obhajca obvinenej a splnomocnenec poškodenej. Aj túto zápisnicu, každú jej stranu sťažovateľka podpísala a po poučení podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku uviedla, že týmto trestným činom jej nebola spôsobená škoda. Po poučení podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku opätovne uviedla, že práva na preštudovanie spisu po skončení vyšetrovania sa vzdáva a nežiada byť vyrozumená o termíne preštudovania spisu. Zápisnica jej bola nahlas prečítaná a následne predložená na jej podpísanie, pričom vyhlásila, že jej obsah súhlasí s jej výpoveďou, preto nežiada jej opravu ani doplnenie, čo na znak súhlasu podpisuje pred tam prítomnými osobami, ktoré zápisnicu tiež podpísali. Prokurátor poukázal na znenie § 59 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku. V danom prípade 23. septembra 2024 ani 19. januára 2024 a 7. marca 2024 toto právo sťažovateľka ani jej splnomocnenec nevyužili. Vo zvyšnej časti odôvodnenia sa prokurátor zaoberal sťažnostným dôvodom týkajúcim sa odmietnutia poskytnutia fotokópie vyšetrovacieho spisu splnomocnencovi poškodenej.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka opakuje skoršiu argumentáciu, že tvrdenia vyšetrovateľa v rámci výsluchu 23. septembra 2024 sú nepravdivé (o žiadosti doručiť písomnosti na adresu prechodného pobytu, o tom, že jej nebola spôsobená škoda trestným činom, o tom, že sa vzdáva práva preštudovať spis a nežiada byť vyrozumená o termíne študovania spisu a neuplatňuje si práva podľa Trestného poriadku, o tom, že vyhlásila, že obsah zápisnice súhlasí s jej výpoveďou a nežiada jej opravu ani

doplnenie). Podľa sťažovateľky je nelogické, aby ako očitý svedok tragickej udalosti uvádzala, že jej nebola spôsobená škoda a neuplatňuje si práva podľa Trestného poriadku. Nikdy to v rámci svojich výpovedí neuviedla, čo môže potvrdiť jej splnomocnenec, ako aj advokát obvinenej. Nikdy nemala prechodný pobyt. Vyšetrovateľ úmyselne zmanipuloval zápisnicu v záujme ukrátiť sťažovateľku o jej práva. Zakladá to vážne pochybnosti o jeho nestrannosti a nezaujatosti.

6. Pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti vyšetrovateľa vzbudzuje aj jeho vyjadrenie „*Uvedené tvrdenie zo strany JUDr. Milana Kuzmu je vyfabulovanou lžou, ktorá si vzájomne odporuje...*“. Týmto tvrdením vyšetrovateľ hrubým spôsobom atakoval splnomocnenca, hoci sám konal v rozpore so zákonom. Vyšetrovateľ využil náhlu nevoľnosť sťažovateľky a doplnil do zápisnice to, čo ona nikdy neuviedla, alternatívne zámerne neodstránil predmetné vyjadrenia z predpripravenej zápisnice. Vyšetrovateľ prekrúca tvrdenia splnomocnenca, pretože mu naozaj predložil iba poslednú stranu zápisnice a z uvedeného dôvodu si splnomocnenec tieto okolnosti všimol až neskôr. Argumentácia o náhlom zhoršení zdravotného stavu sťažovateľky nie je obštrukčným nástrojom. Prejav vyšetrovateľa k osobe splnomocnenca sťažovateľky v objektívnom pozorovateľovi musia vzbudiť pochybnosti, či svoj negatívny vzťah k nemu neprenesie aj na osobu sťažovateľky.

7. Argumenty prokurátora krajskej prokuratúry len nekriticky kopírujú nepravdivé a zavádzajúce tvrdenia vyšetrovateľa bez toho, aby sa logicky a presvedčivo vysporiadal s argumentmi sťažovateľky. Výsluchy 19. januára 2024 a 7. marca 2024 boli vykonané pred vznesením obvinenia (uznesením z 21. júna 2024) a sú procesne neprípustné. Postup vyšetrovateľa porušuje základné zásady trestného konania v neprospech sťažovateľky, zakladá legitímnu pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti, a tým aj porušenie označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd k možnosti porušenia základného práva na súdnu ochranu uvádza, že toto právo nie je aplikovateľné na postupy a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré nie sú súdom. Z tohto dôvodu je možné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj bez bližšieho zaoberania sa ňou, pretože námietky nespádajú do vecného rozsahu označeného základného práva.

10. Pri namietanom porušení práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka neuviedla žiadne dôvody na jeho aplikáciu, preto ústavný súd musel ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa totiž týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach

občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014). Širší štandard ochrany práv oproti čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje čl. 46 ods. 1 ústavy pri práve na inú právnu ochranu, ktorého namietané porušenie je predmetom prieskumu ústavným súdom v nasledujúcich bodoch.

III.1. K porušeniu označeného základného práva postupom a uznesením vyšetrovateľa:

11. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, čo znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z podstaty tejto ústavnej konštrukcie nepochybne vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie, prípadne postup orgánu verejnej moci, proti ktorému už sťažovateľ v danom prípade nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016 a I. ÚS 665/2016).

12. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže, resp. mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

13. Sťažovateľka mala právo podať proti uzneseniu vyšetrovateľa, ktorým bol zavŕšený jeho predchádzajúci postup, sťažnosť ako riadny opravný prostriedok (čo aj využila), o ktorom bola oprávnená a aj povinná rozhodnúť krajská prokuratúra (k čomu došlo uznesením prokuratúry). Právomoc prokurátora krajskej prokuratúry rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky tak za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať postup a uznesenie vyšetrovateľa. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K porušeniu označeného základného práva postupom a uznesením prokuratúry:

14. S odkazom na už spomenutý princíp subsidiarity ústavný súd uvádza, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

15. V prebiehajúcom trestnom konaní možno i prípadné ústavne nesúladne procesné vady napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to postupom samotných orgánov činných v trestnom konaní, ale predovšetkým v konaní pred všeobecnými súdmi. Sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť možno v tomto momente hodnotiť ako predčasne podanú, pretože prípadnú zaujatosť vyšetrovateľa, môže namietat' v rámci riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov ako vadu konania. Do úvahy prichádza osobitne využitie inštitútu zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým možno napádať právoplatné rozhodnutie, ale aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Taktiež je sťažovateľke dostupná možnosť obrátiť sa na príslušného prokurátora s návrhom na postup podľa § 230 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku, v zmysle ktorého je prokurátor pri výkone dozoru oprávnený odňať vec policajtovi a urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi alebo policajtom (I. ÚS 692/2023). V prípadnom súdnom konaní bude sťažovateľka oprávnená využiť tie procesné oprávnenia, ktoré zákon priznáva poškodenému (so základom v § 46 ods. 1 Trestného poriadku).

16. Sťažovateľka neuviedla žiadne okolnosti (výnimky), ktoré by odôvodňovali potrebu ingerencie ústavného súdu a uplatnenie jeho právomoci už v uvedenom štádiu trestného konania, a preto ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavným súdom odmietnutá pre jej neprípustnosť, t. j. podľa § 132 ods. 2 a § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu